

ZO DOEN ZIJ HET: CLIL-pionier

**BRUSSEL
VOL TAAAL**

School

Meertalig Atheneum Woluwe

Situering van de school

Het Meertalig Atheneum Woluwe (MAW) is een Nederlandstalige GO!-school in Brussel met speciale aandacht voor meertaligheid. De school is één van de pioniers van het CLIL-onderwijs in het Nederlandstalig onderwijs en put intussen uit meer dan negen jaar ervaring. De school ligt in Sint-Pieters-Woluwe, een Brusselse gemeente in het oosten van Brussel. De leerlingen komen zowel uit de Vlaamse rand als uit Brusselse gemeenten, zoals Schaarbeek, Brussel-Stad, ... Net als andere Brusselse scholen heeft de school een divers publiek. De leerlingen hebben verschillende thuistalen en spreken niet allemaal even goed Nederlands. Bovendien hebben ze allemaal een andere relatie met het Nederlands.

Wat?

Waarom?

Het schoolteam gelooft in meertaligheid als troef. Het ziet meertaligheid als een grote meerwaarde in Brussel, de hoofdstad van Europa. Via meertaligheid bereidt de school de leerlingen optimaal voor op studies aan de universiteit of hogeschool. Het beschouwt meertaligheid als deel van de culturele, sociale en intellectuele ontwikkeling van de leerlingen.

De school kiest zeer bewust voor de voordelen die CLIL biedt:

- CLIL geeft anderstalige leerlingen meer motivatie om deel te nemen aan de les.
- Sterke leerlingen zien CLIL als een extra uitdaging en blijven gemotiveerd.
- CLIL maakt leerlingen mondiger en ze praten met meer zelfvertrouwen in diverse talen.

Wat?

Tijdens de CLIL¹-uren onderwijzen de leerkrachten niet-taalvakken in een vreemde taal. Elk leerjaar krijgt enkele vakken in een andere taal. Bijvoorbeeld: de eerste graad krijgt aardrijkskunde in het Frans, de tweede graad krijgt practica chemie in het Engels, etc. Die aandacht voor taal geldt niet enkel voor de CLIL-lessen. Ook in de Nederlandstalige lessen ligt de nadruk op taal.

Tips

- Stimuleer leerlingen om hun woordenschat uit te breiden. Sommige thema's zijn best zwaar en daar heb je de juiste woordenschat voor nodig. Laat leerlingen gebruikmaken van taalondersteunende hulpmiddelen:
 - o Laat leerlingen apps gebruiken om flashcards te maken van begrippenlijsten.
 - o Stimuleer leerlingen om notities te nemen tijdens de lessen.

¹ CLIL staat voor Content and Language Integrated Learning en is een vorm van meertalig onderwijs in het secundair onderwijs: onderwijs van een niet-taalvak in een andere taal dan het Nederlands. Zie: www.brusselvoltaal.be/meer-weten/wettelijk-kader.

- Laat leerlingen zelf actief aan de slag gaan met de taal, daar steken ze het meeste van op. Nederlands als opstap gebruiken in de CLIL-vakken is geen taboe!
- Onderhoud een open dialoog met de leerlingen en met de andere leerkrachten. Zowel de taalleerkrachten als de wetenschapsleerkrachten leveren zinvolle bijdrages aan de invulling en begeleiding van de CLIL-vakken.

Voorbeelden

1. Science & English in 4A

De les 'Science & English' bouwt een brug tussen de exacte wetenschappen, de talen en de humane wetenschappen. Het gebruikt debat en onderzoek, zodat leerlingen de wereld op een andere manier ontdekken. Belangrijke maatschappelijke en historische gebeurtenissen vormen het vertrekpunt om wetenschappelijke kennis te toetsen aan de realiteit. Leerlingen komen in dit vak in aanraking met zowel geschreven als mondelinge bronnen in het Engels. Ze krijgen hierdoor oefenkansen om de kennis uit de lessen Engels en uit andere vakken functioneel toe te passen. Het maakt de lesinhouden van biologie, chemie en fysica concreter.

Voorbeeldles: klasdebat over mondmaskers.

Tijdens een debat over mondmaskers kregen de leerlingen een rol toegewezen. Ze moesten zelf op zoek naar de positie van hun 'personage'. Hoe zou hun personage denken over mondmaskers? De leerkracht bood hiervoor informatie uit verschillende Engelstalige bronnen aan. Die informatie bespraken en verwerkten ze eerst samen in de klas. Daarna verzamelden de leerlingen zelf bijkomende informatie. Een andere groep leerlingen kreeg de rol van 'journalist/media' toegewezen. Zij moesten rapporteren over het debat.

In zulke projecten verleggen leerlingen hun grenzen. Dat leidt vaak tot leuke resultaten. Ze komen in direct contact met fake news en moeten daarom kritisch zijn over de informatie die ze verzamelen. Native speakers hebben de kans om hun taalvaardigheid te etaleren, de minder taalsterke leerlingen krijgen veel oefenkansen. Niemand wordt afgerekend op hun mindere taalkennis. Het hoofddoel is dat leerlingen actief met de taal spelen, zodat ze minder schools aan de slag gaan met wat ze leerden in de taallessen.

2. Kunst & cultuur in de eerste graad

Binnen het vak kunst en cultuur (CLIL Engels) krijgen alle leerlingen van de eerste graad een brede waaier aan culturele expressie aangereikt. Visuele, audio- en audiovisuele kunsten komen aan bod, naast taal en poëzie. De leerlingen gaan vooral aan de slag met hybride kunstvormen. Overlappingsen tussen beeld en woord, klank, taal,... vormen de leidraad binnen dit vak. Welke beelden roept een tekst op? Welke kleur geef jij aan dit woord?

De les vertrekt telkens vanuit het werk van een hedendaagse kunstenaar. De leerlingen krijgen een resem vragen voorgeschoteld:

- o Wie is hij/zij?
- o Wat wil de kunstenaar ons vertellen met dit werk?
- o Hoe past het binnen zijn/haar andere werk?
- o Hoe voel jij je als je dit werk bekijkt/beluistert?

Daarna gaan de leerlingen vanuit hun eigen leefwereld, fantasie en creativiteit aan de slag. Ze baseren zich daarbij telkens op het werk van de kunstenaar.

De school startte pas twee jaar geleden met het vak 'kunst en cultuur' in de eerste graad. Oorspronkelijk gaven de leerkrachten meteen grote stukken van de les in het Engels. Al snel bleek dat op die manier een deel van de leerlingen afhaken. Nadien alles vertalen leverde te weinig op en gaat voorbij aan de essentie van het vak. De school gooide het over een andere boeg, omdat de vakspecifieke inhoud essentieel is. Nu geven de leerkrachten

de lessen in het Nederlands. De leerlingen krijgen werkbundels, waarin kernwoorden die regelmatig terugkeren in het Engels staan. Die bespreken ze klassikaal in de klas.

Veel van de besproken kunstenaars werken bovendien met taal. Doorgaans gebruiken ze het Engels in hun werk. Zo komen de leerlingen toch regelmatig in contact met het Engels, zonder dat de leerkracht de volledige les in het Engels geeft. De leerlingen bekijken video's in het Engels, al dan niet met Nederlandse ondertitels. Achteraf bespreken ze de inhoud klassikaal.

Bij elke taak waar taal en poëzie aan te pas komt, wordt aan de leerlingen gevraagd om die in het Engels te maken. Bij de beoordeling trekken de leerkrachten uiteraard geen punten af voor schrijffouten. Wel geeft de leerkracht de fout telkens aan in de verbetering op Smartschool of tijdens de les. Zo ontwikkelen de leerlingen hun schrijfvaardigheid en leren ze correct te schrijven.

Illustratie

Werkstukken uit de les plastische opvoeding tonen de plaats die de school geeft aan talen en talen leren.

Informatie die de leerlingen verzamelden tijdens de lessen kunst en cultuur.

